

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ MINH ĐỨC

**QUẢN LÝ DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC
THỊ XÃ PHÚC YÊN TỈNH VĨNH PHÚC THEO YÊU
CẦU TRƯỜNG CHUẨN QUỐC GIA**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2014

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ MINH ĐỨC

**QUẢN LÝ DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC
THỊ XÃ PHÚC YÊN TỈNH VĨNH PHÚC THEO YÊU
CẦU TRƯỜNG CHUẨN QUỐC GIA**

CHUYÊN NGÀNH : QUẢN LÝ GIÁO DỤC.

MÃ SỐ : 60.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học:

TS: MAI CÔNG KHANH

THÁI NGUYÊN - 2014

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Quản lý là vấn đề được đặc biệt quan tâm; từ thực tiễn, đúc rút kinh nghiệm, tìm hiểu quy luật vận động và nguyên tắc hoạt động của nó để quản lý hiệu quả. Quản lý luôn được xem là một trong những yếu tố quyết định sự phát triển của xã hội nói chung và của tổ chức nói riêng. Các Mác đã viết: *“Tất cả mọi lao động xã hội trực tiếp hay lao động chung nào tiến hành trên quy mô tương đối lớn, thì ít nhiều cũng đều cần đến một sự chỉ đạo...”*. GD&ĐT cũng như các lĩnh vực hoạt động khác. Quản lý giáo dục là một yếu tố, là điều kiện cơ bản để đảm bảo hoạt động GD&ĐT đạt được mục đích đã hoạch định. Tức là muốn phát huy được hiệu quả GD&ĐT, cần phải được quản lý, được điều khiển từ Trung ương đến địa phương. Lĩnh vực hoạt động quản lý nhà trường là một bộ phận của quản lý giáo dục nói chung. Muốn duy trì, phát triển và nâng cao chất lượng GD&ĐT của nhà trường là khâu then chốt, cơ bản có tính quyết định là phải nâng cao chất lượng quản lý của Hiệu trưởng đối với hoạt động dạy học trong đội ngũ giáo viên.

Đất nước ta trải qua hơn 20 năm đổi mới, cùng với sự phát triển kinh tế, nền GD&ĐT nước ta cũng đã phát triển và đạt được những thành tựu quan trọng như: Quy mô lớn, số lượng tăng nhanh. Các hình thức giáo dục đào tạo đa dạng; chất lượng được nâng lên một bước. Bên cạnh những thành tích đó, GD&ĐT còn bộc lộ những yếu kém so với các nước trong khu vực và trên thế giới, Nghị quyết Trung ương 2 (khoá VIII) chỉ rõ: GD&ĐT nước ta còn yếu, bất cập về quy mô, cơ cấu, đáng quan tâm nhất là chất lượng và hiệu quả còn thấp. GD&ĐT chưa đáp ứng kịp thời những đòi hỏi ngày càng cao về nguồn lực của công cuộc đổi mới KT - XH. Trong giáo dục, chất lượng giáo dục và hoạt động dạy học của giáo viên là hai thành tố cơ bản tạo nên hiệu quả giáo dục. Để góp phần khắc phục những hạn chế trên đây, việc nghiên cứu sâu sắc về biện pháp QLDH của Hiệu trưởng là việc làm thiết thực nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động dạy học của đội ngũ giáo viên, qua đó nâng cao chất lượng giáo dục. Do vậy, cần phải tìm kiếm những biện pháp trong quản lý để có thể tạo sự chuyển biến mới, tạo ra hệ thống tác động tích cực, mạnh mẽ trong giáo dục nói chung, trong các nhà trường Tiểu học nói riêng. Việc nghiên cứu hoạt động dạy

học trong nhà trường để tìm ra những biện pháp tối ưu của người Hiệu trưởng đối với hoạt động dạy học của đội ngũ giáo viên là định hướng đúng đắn có ý nghĩa thiết thực trong việc giải quyết những vấn đề bức xúc.

Nhà trường Tiểu học là cơ sở giáo dục của cấp Tiểu học, cấp học nối tiếp giữa Mầm non, Trung học cơ sở thuộc hệ thống giáo dục quốc dân. Với mục tiêu đào tạo mà Nghị quyết Trung ương 2 đã nêu rõ: Nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài. Nhiệm vụ vẻ vang nhưng hết sức nặng nề, đòi hỏi các nhà trường cần phải có những bước đi phù hợp với yêu cầu của đất nước và xu thế phát triển của thời đại. Việc giảng của giáo viên ở bậc Tiểu học có ý nghĩa quan trọng làm ảnh hưởng tới chất lượng trong hệ thống giáo dục quốc dân. Thường xuyên chăm lo xây dựng đội ngũ giáo viên Tiểu học vững vàng về chuyên môn, đủ phẩm chất chính trị, đạo đức là vấn đề được quan tâm, có ý nghĩa quyết định sự phát triển của các trường Tiểu học nói riêng và sự nghiệp GD&ĐT nói chung. Việc nghiên cứu để tìm ra những biện pháp quản lý có hiệu quả của Hiệu trưởng đối với hoạt động dạy học của giáo viên trường Tiểu học góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của cấp học, chuẩn bị tốt nguồn nhân lực phục vụ cho sự nghiệp CNH - HĐH đất nước.

Bước vào thế kỷ thứ XXI, đất nước tiến hành công cuộc CNH - HĐH, nghị quyết TW 2 (khoá VIII) đã nêu: Phải chăm lo đào tạo nhân tài, sự tồn vong, cất cánh của đất nước là ở giáo dục. Trong công cuộc đổi mới đất nước, nâng cao chất lượng giáo dục không thể thiếu sự nỗ lực của người thầy và càng không thể thiếu vai trò của người quản lý trong nhà trường hiện nay đặc biệt là QLDH của Hiệu trưởng.

Hơn 10 năm trở lại đây sự nghiệp giáo dục Tiểu học của Thị xã Phúc Yên nói riêng cũng như tỉnh Vĩnh Phúc nói chung phát triển nhanh cả về số lượng và chất lượng. Các cấp uỷ Đảng, chính quyền đoàn thể đều đã quan tâm kịp thời đến sự nghiệp giáo dục. Tuy nhiên, sự nghiệp giáo dục Tiểu học của Thị xã Phúc Yên vẫn còn một số bất cập như: Chất lượng giáo dục còn thấp, CSVCS trường học chưa đáp ứng được các yêu cầu của trường Tiểu học đạt chuẩn Quốc gia, nội dung giáo dục toàn diện cho học sinh chậm đổi mới về phương pháp giáo dục; việc giáo dục học sinh ý thức tự lập đi vào cuộc sống xã hội và lao động chưa được đề cập nhiều qua kiến thức giáo dục của các nhà trường. Nguyên nhân của những bất cập nêu trên do

nhiều yếu tố nhưng cơ bản nhất chính là công tác quản lý và giáo dục của giáo viên. Vì vậy, phải coi trọng dạy kiến thức, phương pháp, giúp học sinh tự lực tìm kiếm và chiếm lĩnh tri thức, thành tựu khoa học của loài người, trên cơ sở đó tiếp tục học tập suốt đời. Do đó, việc đi sâu tìm hiểu và đưa ra các biện pháp QLDH nhằm nâng cao chất lượng dạy học của giáo viên là rất cần thiết, ở các trường Tiểu học nói chung và chương trình giáo dục Tiểu học nói riêng dạy học được coi là một hoạt động trọng tâm, phong phú về nội dung và hình thức, thường diễn ra trong quá trình dạy học và giáo dục với sự tham gia của nhiều nhân tố, chịu sự tác động của nhiều lực lượng như hiện nay: Gia đình - Nhà trường - Xã hội.

Trên thực tế, việc QLDH của các trường Tiểu học ở thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc trong những năm gần đây đã có những bước chuyển biến đáng kể song hiệu quả chưa cao so với tầm của một thị xã phát triển về kinh tế, dẫn tới tồn tại nhiều hạn chế, bất cập nhất định trong công tác QLDH. Chính vì vậy, tôi chọn đề tài nghiên cứu: Quản lý dạy học ở trường Tiểu học thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc theo yêu cầu trường chuẩn quốc gia.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và khảo sát thực tiễn QLDH ở các trường Tiểu học trên địa bàn thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc theo yêu cầu của trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia, đề xuất các biện pháp QLDH ở các trường góp phần nâng cao chất lượng giáo dục Tiểu học trên địa bàn thị xã.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

QLDH ở các trường Tiểu học thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc theo yêu cầu trường chuẩn quốc gia.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

CBQL và GV các trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia trên địa bàn thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc.

4. Giả thuyết khoa học

Hiện nay, Hiệu trưởng các trường Tiểu học trên địa bàn thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc đã và đang thực hiện nhiều biện pháp QLDH nhằm nâng cao chất lượng

của đơn vị trường mình; song trong công tác quản lý của Hiệu trưởng còn nhiều bất cập như chậm đổi mới: Phương pháp quản lý còn máy móc, khô cứng; phương pháp giảng dạy chưa đa dạng; sử dụng phương tiện dạy học chậm đổi mới; đánh giá kết quả học sinh chưa khoa học,.. trong đó nguyên nhân cơ bản là công tác QLDH của Hiệu trưởng. Nếu đề xuất biện pháp QLDH của Hiệu trưởng phù hợp sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy học ở trường TH đạt chuẩn quốc gia trên địa bàn thị xã.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hóa cơ sở lý luận về QLDH ở trường Tiểu học.
- Tìm hiểu thực trạng và các biện pháp QLDH của Hiệu trưởng các trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia trên địa bàn thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc.
- Đề xuất biện pháp QLDH của Hiệu trưởng trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia trên địa bàn thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc.

6. Giới hạn, phạm vi nghiên cứu của đề tài

Nghiên cứu việc QLDH của 9 Hiệu trưởng trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia và 18 CBQL là phó Hiệu trưởng, 18 tổ trưởng chuyên môn, 242 giáo viên, 4560 em học sinh và 152 lớp ở thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Phương pháp phân tích, tổng hợp lý thuyết

- Đọc tài liệu, nghiên cứu các văn bản, khái quát hệ thống hoá cơ sở lý luận các tài liệu, nghị quyết của Đảng, ngành GD&ĐT của tỉnh Vĩnh Phúc liên quan đến đề tài.

7.2. Phương pháp quan sát

- Quan sát hoạt động dạy học trên lớp của giáo viên, dự các buổi sinh hoạt chuyên môn, dự giờ thăm lớp.
- Thăm quan CSVC như trường lớp, phòng học, trang thiết bị dạy học.

7.3. Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi

- Bằng hệ thống câu hỏi dành cho CBQL (Hiệu trưởng, Phó hiệu trưởng, tổ trưởng) và giáo viên các trường về nội dung QLDH của Hiệu trưởng tại các trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia.
- Tìm hiểu nhận thức, thái độ của Hiệu trưởng về vai trò và ý nghĩa QLDH.

7.4. Phương pháp phỏng vấn

Trực tiếp phỏng vấn, trao đổi với đội ngũ Hiệu trưởng, Phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn và giáo viên về kết quả QLDH của Hiệu trưởng các trường Tiểu học.

- Thu thập thông tin từ phía Phó hiệu trưởng, giáo viên và học sinh về cách xử lý công việc của Hiệu trưởng trong quản lý.

7.5. Phương pháp nghiên cứu sản phẩm hoạt động dạy học

- Nghiên cứu sản phẩm hoạt động dạy học của giáo viên trường Tiểu học, hồ sơ giảng dạy, giáo án, đồ dùng, kết quả học tập, điểm số...

- Nghiên cứu sản phẩm QLDH ở trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia của Hiệu trưởng như: Kế hoạch năm học, kế hoạch chuyên môn, phân công giảng dạy.

7.6. Phương pháp tổng kết kinh nghiệm giáo dục

Qua thực tế và tổng kết thành quả về giáo dục toàn diện trong các trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia. Từ đó rút ra bài học kinh nghiệm về phương pháp QLDH của Hiệu trưởng tại các trường Tiểu học.

7.7. Phương pháp xin ý kiến chuyên gia

Sử dụng các phiếu điều tra, bảng hỏi các CBQL có kinh nghiệm trong thực tiễn QLDH tại các trường Tiểu học đạt chuẩn quốc gia trên địa bàn thị xã.

7.8. Phương pháp xử lý số liệu bằng thống kê toán học

- Dùng phần mềm Excel để xử lý kết quả.

- Tính điểm trung bình: Hệ thống tương quan thứ bậc, từ đó làm cơ sở cho việc đánh giá và rút ra các kết luận khoa học.

8. Cấu trúc luận văn: Ngoài phần mở đầu, kết luận, kiến nghị, phụ lục và tài liệu tham khảo. Luận văn gồm 3 chương:

- Chương 1: Cơ sở lý luận về quản lý dạy học ở trường Tiểu học theo yêu cầu trường chuẩn quốc gia.

- Chương 2: Thực trạng quản lý dạy học ở trường Tiểu học thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc theo yêu cầu trường chuẩn quốc gia .

- Chương 3: Biện pháp quản lý dạy học ở trường Tiểu học thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc theo yêu cầu trường chuẩn quốc gia.

Chương 1.

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ DẠY HỌC

Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC THEO YÊU CẦU TRƯỜNG CHUẨN QUỐC GIA

1.1. TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

Từ thời cổ đại, Khổng Tử (551- 479 trước công nguyên) nhà giáo dục lỗi lạc Trung Quốc cho rằng: Đất nước muốn phồn vinh, yên bình, người quản lý cần chú trọng đến 3 yếu tố: Thứ (*dân đông*); Phú (*dân giàu*); Giáo (*dân được giáo dục*). Như vậy, giáo dục là một thành tố không thể thiếu được của mỗi dân tộc, ông cho rằng việc giáo dục là cần thiết cho mọi người “Hữu giáo vô loại”. Về phương pháp giáo dục ông coi trọng việc tự học, tự luyện bản thân, phát huy mặt tích cực, sáng tạo, năng lực nội sinh, dạy học sát đối tượng, cá biệt hoá đối tượng.

Đảng và Nhà nước ta coi giáo dục là “*Quốc sách hàng đầu*”. Toàn xã hội đều có ý thức chăm lo cho sự nghiệp giáo dục, vì giáo dục đã tạo nên nguồn lực con người phục vụ cho sự phát triển KT - XH.

Ở nước ta, nhiều nhà sư phạm đã tiến hành nghiên cứu một cách toàn diện các vấn đề về vị trí, vai trò của việc tổ chức quá trình dạy học, ý nghĩa của việc nâng cao chất lượng dạy học đối với việc nâng cao chất lượng giáo dục. Những ưu điểm và nhược điểm của các hình thức tổ chức dạy học trên lớp và mối quan hệ giữa hoạt động dạy và hoạt động học; vai trò của người dạy và người học. Việc đổi mới nội dung và cách thức tổ chức tiến hành các hình thức dạy học trên lớp những tác giả tiêu biểu hiện nay là: Hồ Ngọc Đại, Đặng Vũ Hoạt, Phạm Văn Hoàn, Hà Thế Ngữ, Hoàng Đức Nhuận, Nguyễn Ngọc Quang, Nguyễn Cảnh Toàn, Thái Duy Tuyên...

Đứng trước nhiệm vụ đổi mới GD&ĐT nói chung và đổi mới nội dung, PPDH nói riêng, nhiều người nghiên cứu trong đó có những nhà giáo dục học đã đi sâu nghiên cứu vấn đề về đổi mới nội dung dạy học theo hướng nâng cao tính hiện đại và gắn khoa học với thực tiễn, vấn đề lấy học sinh làm trung tâm được thể hiện ở nhiều công trình nghiên cứu của các tác giả: Nguyễn Văn Đản, Phạm Minh Hạc, Đỗ Đình Hoan, Đặng Thành Hưng, Phan Trọng Luận, Trần Hồng Quân, Vũ Văn Tảo, Tôn Thân, Trịnh Xuân Vũ, Phạm Viết Vượng, Trần Đức Xước.

Ý kiến của các nhà nghiên cứu có thể khác nhau nhưng điểm chung trong các công trình nghiên cứu là: Khẳng định vai trò quan trọng của công tác quản lý trong

việc nâng cao chất lượng dạy học ở các cấp học, bậc học. Đây cũng chính là một trong những tư tưởng mang tính chiến lược về phát triển giáo dục của Đảng ta mà Nghị quyết Hội nghị TW2 (khóa VIII) nêu “*Đổi mới mạnh mẽ, phương pháp giáo dục và đào tạo, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện thành nếp tư duy sáng tạo của người học, từng bước áp dụng các phương pháp tiên tiến, phương tiện hiện đại vào quá trình dạy học*”[6, Tr 41].

- Tỉnh Vĩnh Phúc trong nhiều năm gần đây đã quan tâm đến công tác giáo dục nói chung, giáo dục tiểu học nói riêng. Ngành đã tổ chức bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên. Hàng năm tổ chức các hội thi giáo viên dạy giỏi ở các cấp học, bậc học. Việc làm này đã kích thích được tinh thần học hỏi, nâng cao trình độ chuyên môn cho giáo viên, tuy nhiên để nâng cao chất lượng dạy học cho đại đa số giáo viên thì rất cần có các biện pháp quản lý nâng cao chất lượng dạy học của giáo viên.

- QLDH thực sự là vấn đề đã được quan tâm nghiên cứu nâng cao chất lượng giáo dục trong nhà trường. Các luận văn thạc sĩ chuyên ngành quản lý giáo dục cũng đã có một số tác giả viết về đề tài: “*Biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng trường Tiểu học huyện Yên Định tại thành phố Thanh Hoá*” (2010.) của tác giả Trịnh Lệ Thủy; Đề tài: “*Những biện pháp quản lý của Hiệu trưởng nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động dạy học ở các trường Tiểu học tại thành phố Đà Nẵng*” của tác giả Nguyễn Hữu Dũng. Đề tài: “*Biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng cho Hiệu trưởng trường Tiểu học ở trường bồi dưỡng cán bộ giáo dục Hà Nội*” của tác giả Trần Văn Hoà. Đề tài: “*Một số biện pháp đổi mới quản lý hoạt động kiểm tra chuyên môn của Hiệu trưởng trường Tiểu học quận 1- Thành phố Hồ Chí Minh*” của tác giả Trịnh Phương Trinh... Những công trình nghiên cứu, các luận văn chủ yếu dừng lại ở vấn đề lý luận mang tính định hướng, vấn đề QLDH cho từng trường thì còn ít người nghiên cứu nhất là vấn đề QLDH ở các trường TH theo yêu cầu của trường chuẩn quốc gia.

- Tại thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc chưa có tác giả nào nghiên cứu đề tài này. Vì vậy, chúng tôi chọn đề tài “***Quản lý dạy học ở trường Tiểu học thị xã Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc theo yêu cầu trường chuẩn quốc gia***” để nghiên cứu.

1.2. MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN VỀ QUẢN LÝ DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC

1.2.1. Quản lí

Quản lý là hoạt động bắt nguồn từ phân công lao động trong một tổ chức, giúp người đứng đầu tổ chức phối hợp với các thành viên nhằm đạt tới mục tiêu chung. Quản lý có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với việc tổ chức điều hành hoạt động. Các Mác đã viết: *“Tất cả mọi lao động xã hội trực tiếp hay lao động chung nào tiến hành trên quy mô tương đối lớn, thì ít nhiều cũng đều cần đến một sự chỉ đạo để điều hòa những hoạt động cá nhân và thực hiện những chức năng chung phát sinh từ vận động của toàn bộ cơ thể khác với sự vận động của những khí quan độc lập của nó. Một người độc tấu vĩ cầm tự điều khiển lấy mình, còn một dàn nhạc thì cần phải có nhạc trưởng”* [2, tr 34]. Trong tiến trình hình thành, phát triển khoa học quản lý nói chung, các nhà khoa học đã đưa ra học thuyết và khái niệm về quản lý theo góc độ tiếp cận đối với những lĩnh vực hoạt động trong xã hội.

- Theo Harold Koontz, Cyril Odonnell và Heinz Weihrich: *Quản lý là “thiết kế một môi trường mà trong đó con người cùng làm việc với nhau trong các nhóm có thể hoàn thành mục tiêu”* [3, tr 29].

- Theo Nguyễn Minh Đạo: *“Quản lý là sự tác động liên tục có tổ chức, có định hướng của chủ thể quản lý (người quản lý, tổ chức quản lý) lên khách thể quản lý (đối tượng quản lý) về các mặt chính trị, văn hoá, xã hội, kinh tế,... bằng một hệ thống các luật lệ, các chính sách, các nguyên tắc, các phương pháp và các giải pháp cụ thể nhằm tạo ra môi trường và điều kiện cho sự phát triển của đối tượng”* [10, tr 7].

- Theo Nguyễn Ngọc Quang: *“Quản lý là tác động có mục đích, có kế hoạch của các chủ thể quản lý đến khách thể quản lý nhằm thực hiện những mục tiêu dự kiến”* [30, tr 24].

Nhìn nhận nội hàm của khái niệm mà các nhà khoa học đã nêu ở trên, có thể hiểu quản lý một tổ chức là sự tác động có ý thức, có chủ đích, có kế hoạch và hợp quy luật của chủ thể quản lý (người quản lý) đến khách thể quản lý (những người bị quản lý) nhằm huy động và điều phối mọi nguồn lực cho các hoạt động của tổ chức để đạt tới mục tiêu đã định trong một môi trường luôn luôn thay đổi.